

A peu de pàgina

ANNA
GUITART

Per Petterson, la literatura que transforma

Que contenta vaig estar quan vaig saber que l'escriptor noruec Per Petterson passaria per Barcelona! Club Editor n'acaba de publicar la cinquena novel·la traduïda al català, *M'hi nego* (traducció de Carolina Moreno), i *Libros del Asteroide Salir a robar caballos* (traducció de Cristina Gómez Baggethun), que ja estrobava en català. Petterson és un gran autor, però la meua alegria es devia, sobretot, a la lectura que vaig fer, fa uns quants anys, de *Sortir a robar cavalls* (Club Editor, amb traducció de Carolina Moreno). La novel·la em va entusiasmar, l'he recomanat moltes vegades, però poc abans de la visita de l'autor em vaig adonar que no em veia capaç d'explicar bé de què va. En tinc una idea aproximada, és clar, però no aconseguia recordar com anava la història exactament i, alhora, em semblava que em seguia ressonant a dins. Em vaig sentir una mica absurda: ¿tanta història amb aquest llibre i no era capaç

“Si no escrivís, estaria amargat. Quan escric soc una persona millor”, diu l'escriptor noruec

de resumir-lo? Aviat em vaig adonar que potser no podia explicar amb detall la història d'en Trond, un home d'uns setanta anys que abandona Oslo per anar a viure a una cabana aïllada, però sí que recordava el lloc on passava la novel·la, el bosc, les olors, la pluja, el vent. Era molt sensorial. Diuen que la natura és un personatge més a les novel·les de Petterson i, tot i que la frase em sembla que s'ha convertit en un tòpic, suposo que el meu record ho confirma. Amb això també em va tornar el pes del passat i de la memòria, al llibre, i la relació entre un pare i un fill que s'es-

timen. Tot plegat, una mica borrós, però amb aquests records vaig recuperar també l'experiència de llegir-lo, l'atmosfera que es respirava a la novel·la; vaig recordar com m'havia emocionat, com havia gaudit de l'escriptura de Petterson, aquella sensació d'estar fent un descobriment meravellós. Tot això, vaig pensar, val molt més que retenir un argument. També, que aquest poder evocador, aquesta memòria de lectura, no saben crear-lo tots els escriptors.

Dimecres passat, al CCCB, Petterson i la seva traductora al català, Carolina Moreno, van parlar de molts temes. Va ser interessant saber com treballa, què el fa començar una novel·la (sempre una frase o una foto), què pensa dels lectors, per què la natura és important per a ell o per què fa que les coses més importants passen de pressa i sense escarafalls. Això últim ho havia destacat Moreno i ell va explicar que li feia por que els intel·lectuals es pensessin que era estúpid: per això no feia grans reflexions. Ho va dir mig rient, però va ser un dels diversos comentaris que em va semblar que posaven en evidència la seva fragilitat i com de determinant ha estat l'escriptura per a ell. Un autèntic “ascensor social”. Petterson va abandonar la universitat el primer dia, no es va veure capaç de seguir. Als 18 anys ja volia dedicar-se a escriure, però anava passant de feina en feina, a correus, en una fàbrica, en una llibreria. Res permanent que l'impedís esdevenir escriptor, va dir. Fins que, als 34 anys, va veure que, o s'hi posava, o ja no ho faria mai. Va ser la seva sortida, “l'única possible”, la que li va portar el respecte dels intel·lectuals (i dels lectors) i, per com se li va il·luminar la cara quan ho va dir, sobretot l'alegria de poder escriure. “Si no escrivís, estaria amargat. Quan escric, soc una persona millor”. El poder transformador de la literatura, davant els meus ulls.

L'escriptor noruec Per Petterson a Barcelona. MANOLO GARCÍA